

“Образование за всички” и българският контекст

доц.. д-р Росица Пенкова
СУ “Св. Кл. Охридски” –
ДИУУ

Основни въпроси

- Световното движение “Образование за всички”
- Целите на хилядолетието за развитие
- Българският контекст

Дакарска рамка за действие

Цели /1-2/:

- да се разширят и усъвършенстват комплексните грижи за малките деца и тяхното възпитание, особено по отношение на най-уязвимите и децата в риск;
- към 2015 година всички деца, особено момичетата и тези, от етнически малцинства, живеещи в неблагоприятна среда, да могат свободно да получават безплатно и задължително висококачествено образование;

Цели /3-4/:

- образователните потребности на всички млади хора и на възрастните да се удовлетворяват на основата на равен достъп до съответстващите програми за обучение;
- към 2015 година да се повиши с 50% нивото на грамотността на възрастните, особено на жените, и да им се предостави равен достъп до базисно и непрекъснато образование;

Цели 5-6/:

- до 2015 година да се ликвидират различията в достъпа до основното и средното образование между половете и да се установи равенство в тази област до 2015 година като по-конкретно се осигури на момичетата справедлив и равен достъп до качествено базисно образование с равни шансове за успех;
- да се повишава качеството на образованието във всичките му аспекти и да се осигурява успеваемост за всички, така че всеки да може да достигне признати и поддаващи се на оценка резултати от обучението, особено по отношение на грамотност, смятане и най-важните жизнени навици;

Цели на хилядолетието

- 1. Преодоляване на крайната бедност и глада
- 2. Постигане на начално образование за всички
- 3. Насърчаване равенството между жените и мъжете и овластяване на жените
- 4. Намаляване на детската смъртност

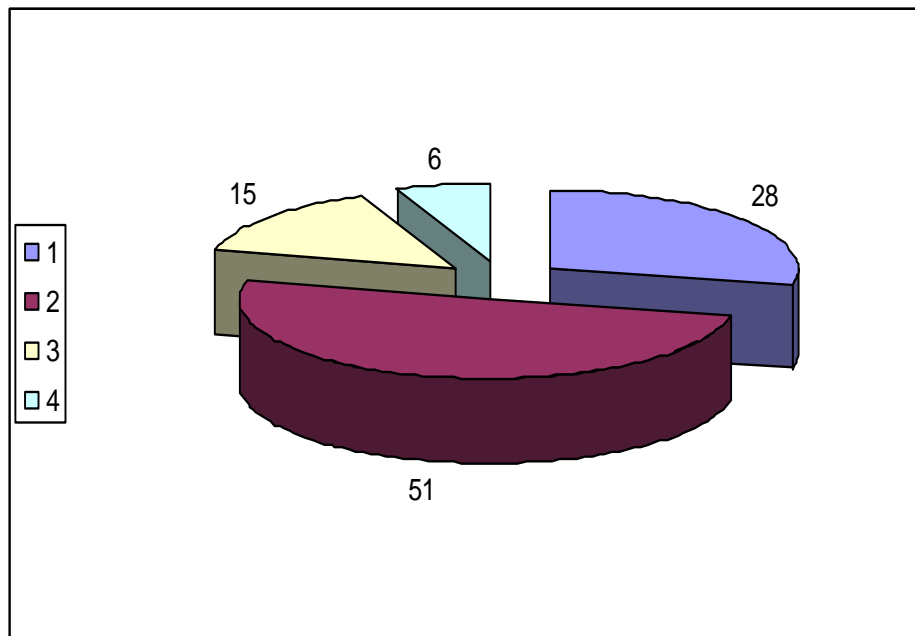
Цели на хилядолетието

- 5. Подобряване здравословното състояние на майките
- 6. Борба с ХИВ/СПИН, малария и други болести
- 7. Осигуряване на устойчива околна среда
- 8. Създаване на глобално партньорство за развитие

Образователна структура на населението на възраст 25 – 64 години

1. Основно и по-ниско образование
2. Средно образование
3. Висше университетско
4. Висше /колеж/

За България

---

2. Подобряване на основното и средното образование до 2015 г.

- **100%** - начален етап на основното образование
- **95 %** - прогимназиален етап
- **85 %** - средно образование

На съвременния етап

- В процеса на присъединяване на България към Европейския съюз, политиката на нашата страна е да поддържа конкурентноспособна и съизмерима с европейските стандарти образователна система.

В процеса на реформите:

- Рационализиране на мрежата от общообразователни училища
- Преразглеждане на учебните планове в професионалните училища
- Със Закона за народната просвета, в сила от 1999 г., се предвижда възможността учащите се да бъдат обучавани на майчиния си език в училище
- Ранно чуждоезиково обучение

Система за външно оценяване

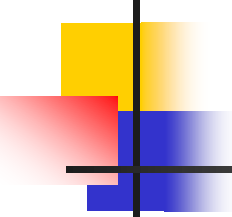
- През последните години се правят успешни опити за внедряване на система за **външно оценяване на учениците.**

Процесът на децентрализация включва:

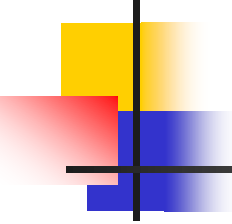
- ясно дефинирани и разпределени **отговорности** между всички заинтересовани участници по **отношение на управлението и финансирането,**
- приети адекватни механизми за **предоставяне на правомощия,** вкл. за обучение на персонала на общините и училищата във връзка с изпълнение на новите им задължения.

В процеса на реформите учителите са едни от най-засегнатите в обществения сектор

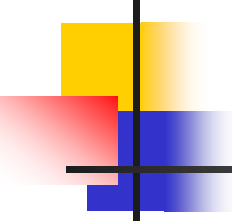
- През 2007 г. бяха изготвени **критерии за атестиране на учителите**, които бяха приложени в училищата с оглед на материалното стимулиране на учителите. Контролът обаче все още не дава отговор за качеството и ефективността на обучението, липсват механизми за саморегулация на системата.

Успехът на всички образователни промени

- Зависи до голяма степен от това, каква е националната политика за учителите.
- Целта е да се възвърне **авторитетът** на учителската и преподавателската професия; да се повишат **изискванията към работата** на учителя; да се осъществи **промяна в системата на заплащане** на учителския и преподавателския труд.

Стратегия за продължаващо обучение

- Налага се необходимостта да се създаде в тясно сътрудничество със социалните партньори.

Кариерно развитие на учителите

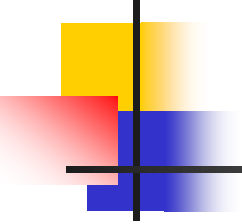
- От 2009 г. МОМН започна изпълнението на национална програма за кариерно развитие на учителите (<http://teacher.bg/story.aspx?id=219>). Програмата има за цел повишаване на квалификацията и на компетентността на преподавателите. Според нея кариерата на учителя преминава през няколко стъпала – учител, старши учител, главен учител и учител методик.

Кариерно развитие на учителите

- Кариерното развитие се определя като процес на натрупване на знания, умения и компетентности в процеса на заемане и изпълнение на определени длъжности в конкуренция с другите и води до:
- Повишаване на качеството на образователно-възпитателния процес;
- Поемане на нови задължения и отговорности, които се възлагат с допълнително трудово споразумение;
- Получаване на допълнително трудово възнаграждение.

**Задачата да се разработи
съвременен модел за обективно
оценяване на дейността на
учителя е актуална и
педагогическата наука все още е
в дълг на училищната практика.**